

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองแบบองค์รวมของสตรีภายหลังผ่าตัดมะเร็งเต้านม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลแบบองค์รวมของสตรีภายหลังผ่าตัดมะเร็งเต้านม

ลักษณะของประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นสตรีมะเร็งเต้านมที่มารับการตรวจ และรักษา ณ แผนกผู้ป่วยนอก หน่วยรังสีรักษา และหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มาจากการนำ จำนวนตัวแปรต้นที่ศึกษา จำนวน 10 ตัวแปร คุณด้วย 20 (Polit, 1996) ดังนั้นในการศึกษา ครั้งนี้ได้เก็บตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คน ที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- 1) ทราบผลการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งเต้านม และได้รับการผ่าตัดเต้านมมาแล้วอย่างน้อย 6 เดือน เพราะสตรีมะเร็งเต้านมมีการปรับตัวเมื่อได้รับการผ่าตัดอย่างน้อย 3 เดือน (จารุวรรณ, 2538)
- 2) สามารถสื่อสารได้เข้าใจ
- 3) มีการรับรู้และสติสัมปชัญญะดี
- 4) ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ศาสนา สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ/แหล่ง รายได้ครอบครัว แหล่งช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล

สถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัว แหล่งสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว คือ การได้รับข้อมูลหรือคำแนะนำเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมและการดูแลสุขภาพ รวมทั้งการได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวหรือญาติ ระยะเวลาที่รับรู้ว่าเป็นโรคนี้นับจนถึงปัจจุบัน ระยะของโรคตามการรับรู้ของผู้ป่วย การรับรู้ภาวะสุขภาพ วิธีการรักษาที่เคยได้รับ อาการที่ปรากฏและก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานภายหลังผ่าตัดแล้วกลับออกจากโรงพยาบาล อาการที่ปรากฏและยังคงมีอยู่ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันอาการข้างเคียงที่รุนแรง ยาที่ได้รับในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของสตรีมะเร็งเต้านม ประกอบด้วยการดูแลสุขภาพด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านจิตวิญญาณ ซึ่งข้อคำถามกล่าวถึงการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพในแต่ละด้าน

แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพองค์รวม ซึ่งพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ประกอบด้วยข้อคำถาม 42 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้านกาย 18 ข้อ การดูแลสุขภาพด้านจิตใจ 8 ข้อ การดูแลสุขภาพด้านสังคม 8 ข้อ การดูแลสุขภาพด้านจิตวิญญาณ 8 ข้อ โดยแต่ละข้อ เป็นการวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ ปฏิบัติสม่ำเสมอ ปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ ไม่ปฏิบัติ โดยให้ผู้ป่วยตอบแบบสอบถามตามพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงโดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

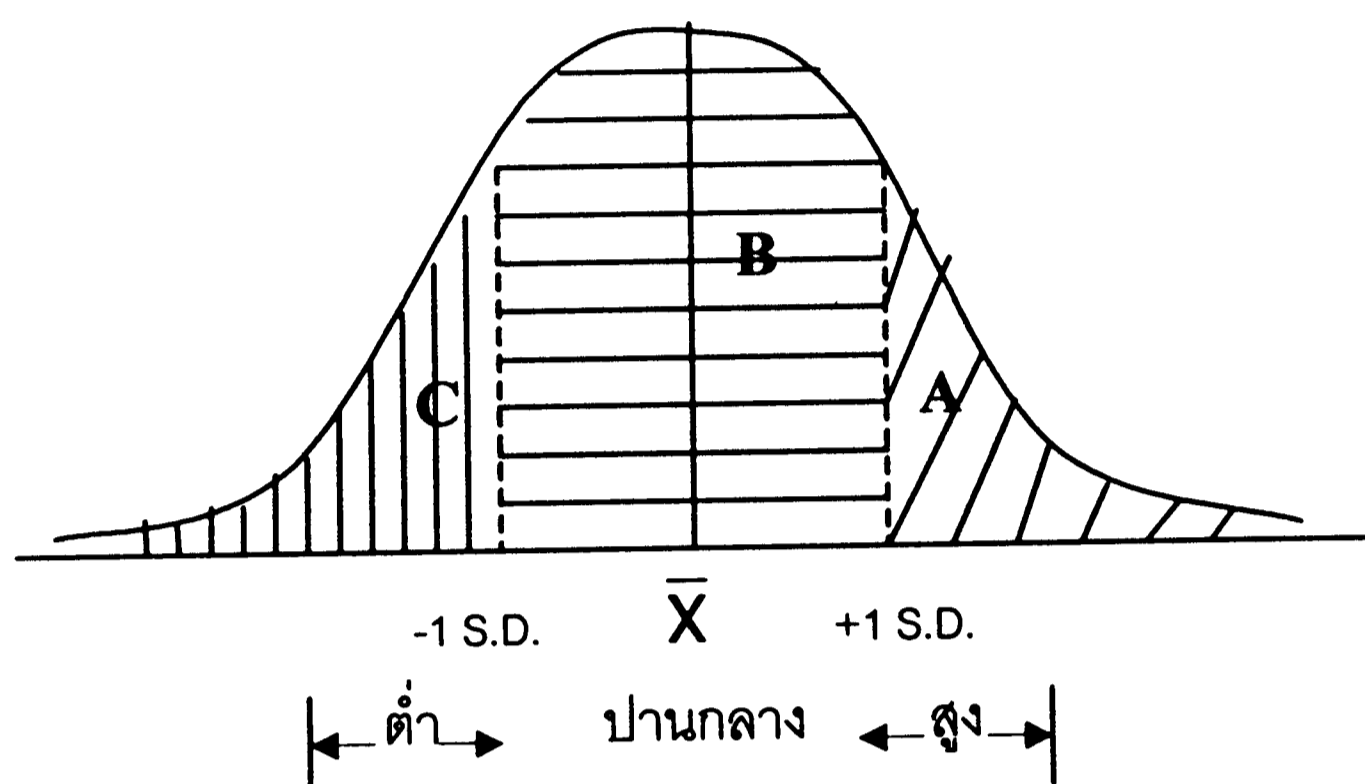
ปฏิบัติเป็นสม่ำเสมอ	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ	ให้ 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนน ถ้าคะแนนสูง หมายถึง การมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในระดับสูง หรือมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในด้านนั้นมาก ถ้าคะแนนต่ำ หมายถึง การมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในระดับต่ำ หรือมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในด้านนั้นน้อย

นอกจากนี้แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพแบบองค์รวม จะประกอบด้วย ช่องของการบรรยายละเอียดลักษณะที่แท้จริงและเหตุผลของการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดไว้สำหรับผู้ป่วยตอบรายละเอียด

อธิบายการแปลผลตาราง

การแปลความหมายของคะแนนในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาแบ่งช่วงคะแนนแบบอิงกลุ่ม(norm criteria) และการกระจายข้อมูล (บุญชม,2543) ทั้ง 3 กลุ่ม คือ พฤติกรรมการปฏิบัติ โดยเข้าช่วงคะแนนด้วยวิธีการหาอันตรภาคชั้นโดย เอาผลลัพธ์ที่ได้มา แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ภาพประกอบ 2 เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ

1. ระดับของพฤติกรรมต่ำ หมายถึง น้อยกว่า $\bar{X} - 1 \text{ S.D.}$
2. ระดับของพฤติกรรมปานกลาง หมายถึง เท่ากับหรือมากกว่า $\bar{X} - 1 \text{ S.D.}$ ถึง $\bar{X} + 1 \text{ S.D.}$
3. ระดับของพฤติกรรมสูง หมายถึง มากกว่า $\bar{X} + 1 \text{ S.D.}$

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ความตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1. ความตรงทางเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพองค์รวมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ด้านการดูแลสตรีมะเร็งเต้านม จำนวน 1 ท่าน พยาบาลด้านการพยาบาลสตรีมะเร็งเต้านม จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องสุขภาพองค์รวม จำนวน 3 ท่าน หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ทั้งด้านภาษาและความถูกต้องในเนื้อหา ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพองค์รวมไปทดลองใช้กับสตรีมะเร็งเต้านมที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 20 ราย และคำนวณหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือของแบบประเมินโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha method) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือของแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพองค์รวมเท่ากับ 0.89

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยผู้วิจัย ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพโดยผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ โรงพยาบาลหาดใหญ่ และโรงพยาบาลสงขลา

1. ขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยผ่านคณะกรรมการด้านจริยธรรมของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ภายหลังได้รับอนุญาตแล้ว จึงดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัย สัมภาษณ์รายชื่อผู้ป่วยซึ่งเป็นโรคมะเร็งเต้านมที่มารับการตรวจรักษา ณ คลินิกผู้ป่วยนอก หน่วยรังสีวิทยา หรือผู้ป่วยศัลยกรรมของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลสงขลา และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามคุณสมบัติที่กำหนดค้นหาสตรีโดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่หรือดูเวชระเบียนและเก็บข้อมูลบางส่วนเพิ่มเติม ได้แก่ ระยะของโรคและการรักษาที่ได้รับจากเวชระเบียนโดยมีลักษณะการเก็บข้อมูลในแต่ละวัน จากการสำรวจวันนัดติดตามผลจากสมุดนัดที่แผนกผู้ป่วยนอก แผนกรังสีรักษา ก่อนวันเก็บข้อมูลจริง เพื่อวางแผนในการเก็บข้อมูลในวันต่อไป หรือจากการสำรวจรายชื่อผู้ป่วยที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ โรงพยาบาลหาดใหญ่ และโรงพยาบาลสงขลาแบ่งเวลาในการเก็บข้อมูลดังนี้ ในช่วงเช้า 08.00 น. – 12.00 น. เก็บข้อมูลที่แผนกผู้ป่วยนอก ในช่วงบ่ายหรือวันนอกเวลาราชการเก็บข้อมูลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง

1.2. ผู้วิจัยเข้าไปแนะนำตัวกับผู้ป่วยโดยเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย พร้อมทั้งอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการทำวิจัย และพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยต้องตรวจได้ว่าทำอย่างไร วิธีใด ในการเข้าร่วมการวิจัย

1.3. เมื่อผู้ป่วยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเชิญผู้ป่วยมายังห้องตรวจซึ่งเป็นที่เหมาะสมที่ได้จัดเตรียมไว้เพื่อไม่ให้มีสิ่งรบกวนจากภายนอก ใช้เวลาสัมภาษณ์ไม่เกิน 45 นาที

2. หลังจากเก็บข้อมูลแต่ละวัน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบรายละเอียดความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้งเพื่อจัดเก็บเข้าแฟ้มข้อมูลที่สมบูรณ์
3. นำแฟ้มข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสอบถามเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอสพีเอสเอส (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer Plus) และแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. แจกแจงความถี่และอัตราร้อยละของลักษณะข้อมูลทั่วไป
2. หาค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความเบ้ของ พฤติกรรมการ

ดูแลสุขภาพของสตรีมะเร็งเต้านมหลังผ่าตัดรายด้าน และรายชื่อ

3. หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

รายได้ครอบครัว แหล่งสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว ระยะเวลาที่ได้รับการรักษา สถานะทางสุขภาพ ระยะของโรค วิธีการรักษา ความรุนแรงของอาการกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ แบบ องค์รวมของสตรีมะเร็งเต้านมหลังผ่าตัด แต่ละด้านและโดยรวม โดยการหาค่าไคสแควร์ (chi-square test)